

TINA TURNER

ŠŤASTIE
VYCHÁDZA
Z TEBA

TINA
TURNER
ŠŤASTIE VYCHÁDZA
Z TEBA

TINA TURNER

S TAROM GOLDOM A REGULOU CURTIOVOU

ŠŤASTIE VYCHÁDZA
Z TEBA

VYDAVATELSTVO MOTÝL

HAPPINESS BECOMES YOU

Copyright © 2020 Tina Turner by Agreement with Olando GmbH on behalf of TT Teamwork Productions AG c/o InkWell Management, LLC. and Kristin Olson Literary Agency s.r.o., Czech Republic
All rights reserved.

Translation © Kristína Horková 2021

Design © Motýl design 2021

Cover photo by Xaver Walser/Taro Gold

Inset images 1, 3, 4, 5: Johnson Publishing Company Archive. Courtesy of the Ford Foundation, J. Paul Getty Trust, John D. and Catherine T. MacArthur Foundation, Andrew W. Mellon Foundation, and Smithsonian Institution

Inset images 2, 8, 10: Carol Holladay

Inset images 6, 7: © 1981 Lynn Goldsmith

Inset image 9: Brian Lanker Archive

Inset image 11: Paul Warner/WireImages via Getty Images

Inset image 12: Tina Turner

Inset image 13: Xaver Walser/Urs Gantner

Inset image 14: Xaver Walser/Taro Gold

Slovak edition © Vydavateľstvo Motýl 2021

ISBN: 978-80-8164-267-8

Túto knihu venujem vám...
na oslavu vašich
neviditeľných snáh
zvíťaziť nad každým problémom,
ktorý vám život pošle do cesty.

OBSAH

Úvod /9

Prvá kapitola: **Príroda nás víta** /13

Druhá kapitola: **Svety v nás** /31

Tretia kapitola: **Hymna anjelov** /50

Štvrtá kapitola: **Postavte sa za svoj život** /68

Piata kapitola: **Zmeniť jed na liek** /93

Šiesta kapitola: **Revolúcia srdca** /115

Siedma kapitola: **Za hranicami spevu** /142

Ôsma kapitola: **Príchod domov** /162

Doslov /189

Pod'akovanie /199

Glosár /201

O autoroch /213

ÚVOD

Dojíma ma, keď od ľudí počúvam, ako ich inšpiruje môj životný príbeh a výzvy, ktoré som počas ôsmich desaťročí na tejto planéte musela prekonať.

Od prírody som človek, ktorý vyviazne aj z tých najväčších ťažkostí. Nikdy som však nebola na to sama, mala som pomoc, a teraz nemyslím úspech ani peniaze, aj keď mi boli dopriate oboje. Pomoc, ktorá bola nevyhnutná pre moju duševnú pohodu, radosť a odolnosť, spočívala v mojom duchovnom živote.

Sú to veľké slová, ktoré sa ľahšie hovoria, ako vysvetľujú. V knihe *Šťastie vychádza z teba* sa s vami s radosťou podelím o svoju duchovnú cestu.

Odjakživa som túžila stať sa učiteľkou, ale chcela som počkať, kým budem vedieť ľuďom odovzdať niečo dôležité, kým si budem istá, ako im ponúknuť skutočnú múdrosť.

Teraz je ten čas.

Keď píšem tieto riadky, nachádzame sa uprostred tej najhoršej pandémie za posledných sto rokov. Mnoho z nás pre túto tragédiu oplakalo stratu svojich blízkych a ešte viac nešťastne prišlo o svoje živobytie. Som s vami v týchto nových, neistých časoch, a pri pohľade na to všetko ma bolí srdce.

Aj ak patríte medzi tých zopár šťastlivcov, ktorých sa táto tragédia priamo nedotkla, všetci vieme, že každého raz v živote postretne nepriazeň osudu. Viac ako kedykoľvek predtým som presvedčená, že treba mať nádej a vidieť v týchto ťažkostiach príležitosť pozdvihnúť sa a posunúť sa vpred.

Za posledných desať rokov, počas ktorých som zápasi-
la s niekoľkými vážnymi, takmer smrteľnými, zdravotnými problémami, som o nepriazňach osudu veľa uvažovala. Za tento čas som mala mnoho príležitostí zhodnotiť svoj život a položiť si niekoľko ťažkých otázok.

Ako sa mi podarilo prekonať tolko vážnych problémov? Možno ste o nich už počuli, bolo ich poriadne veľa – nešťastné detstvo, opustenie, násilie v manželstve, stagnujúca kariéra, finančný krach, predčasná smrť členov mojej rodiny a viacero chorôb.

Mnoho vonkajších okolností a vplyvov som nemohla zmeniť ani ovládať, ale odhalenie, že viem ovládať spôsob, akým budem na tieto výzvy reagovať, mi zmenilo život. Tá najvzácnejšia pomoc vychádza zvnútra, a keď ľudia pracujú na tom, aby sa stali svojím lepším ja, nájdu mier. Ja som začala po tridsiatke, keď som objavila transformačnú silu duchovna.

Duchovno sa neviaže na žiadne konkrétne náboženstvo ani filozofiu. Nie je majetkom kňazov. Duchovno je osobné prebudenie a vzťah s našou matkou zemou a vesmírom, ktorý zvyšuje otvorenosť a pozitívitu.

Moje prebudenie začalo pred päťdesiatimi rokmi vďaka štúdiu a praktizovaniu budhistického učenia. Dlhو som snívala, že sa s vami o toto vzácne obdobie môjho života podelím. Táto kniha obsahuje moje osobné rady, ako vytvoriť

dlhotrvajúce šťastie. Vysvetľuje duchovné pravdy, ktoré som sa učila od detstva až dodnes na mojej nie práve ružovej ceste ku šťastiu.

Odhaľujem v nej predtým nevy povedané životné lekcie, moje najhlbšie zistenia a obľúbené staroveké princípy, ktoré vašej duši dodajú novú silu.

Ponúkam vám tieto poznatky, aby ste mali nástroje, ktoré vám pomôžu prekonať vaše vlastné prekážky – aj keď sa budú zdať také neprekonateľné, ako tie moje – a dosiahnuť vaše sny, aby ste našli skutočné šťastie. Chcem, aby ste si otvorili srdce a myseľ, obdarili svojho ducha novou nádejou, odvahou a súcitom, a zmenili svet tým, že zmeníte svoj život.

Dovoľte mi ukázať vám, ako krásne dokážete splynúť so šťastím.

TINA TURNER

3. mája 2020

Prvá kapitola

PRÍRODA NÁS VÍTA

Ďakujem, že ste samými sebou a zostávate presne takými, akými ste. Ďakujem za to, že vaše životné skúsenosti sa preplietli tak, aby umožnili vznik tohto okamihu, keď čítate slová, ktoré som pre vás napísala.

Ďakujem, že ste otvorili túto knihu, a ja sa tak môžem podeliť s vami o duchovné lekcie, ktoré som sa za viac ako osemdesiat rokov života naučila.

Som presvedčená, že každý človek sa narodí so svojou vlastnou unikátnou misiou a zmyslom života, ktoré môže splniť len on. Spája nás spoločná zodpovednosť: snažiť sa, aby bola naša ľudská rodina láskavejšia a šťastnejšia.

Fungovanie vesmíru som prvýkrát spoznala prostredníctvom mojich každodenných skúseností počas detstva v Nutbushe v Tennessee, malom vidieckom mestečku. Milovala som tráviť čas vonku, behať po poliach, pozorovať nebeské telesá na oblohe, byť so zvieratami – domácimi aj divokými – a počúvať zvuky prírody.

Keď som ako malé dievčatko každý deň kráčala po rozľahlých pastvinách, už vtedy som cítila neviditeľné vesmírne

sily. Komunikácia s prírodou ma naučila veriť svojej intuícii, vďaka ktorej som vždy našla cestu domov, aj keď som bola stratená, vedela som, ktorá vetva stromu je najlepšia na zavesenie hojdačky alebo kde v potoku sa ukrýva ten najväčší kameň.

Naučila som sa počúvať svoje srdce, ktoré ma učilo, že vy, ja a všetko na tejto planéte je prepojené. Spája nás tajomná podstata samotného života, základná tvorivá energia vesmíru.

V tomto našom komplikovanom svete plnom rozporov nachádzame úchvatnú krásu aj na tých najmenej pravdepodobných miestach. Tie najžiarivejšie dúhy sa zjavia vtedy, keď sa rozplynú tie najťažšie mraky. Najvznešenejšie motýle vyletia z tých najfádnejších kukiel. A tie najkrajšie lotosové kvety vyrastú z toho najhlbšieho a najhustejšieho bahna.

Prečo si myslíte, že svet takto funguje?

Dúhy, motýle a lotosové kvety nám majú pripomínať, že náš svet je mystické umelecké dielo – univerzálne plátno, na ktoré všetci dennodenne maľujeme našimi myšlienkami, slovami a skutkami svoje príbehy.

Hoci inštinktívne som to vedela od detstva, vedome som takto začala vnímať svet až po tridsiatke. Nie som si istá, či som ako deväťročná dievčatko, ktoré ručne zbieralo bavlnu v Tennessee, snívala konkrétne o tom, že v štyridsiatich deviatich rokoch si podám ruku s anglickou kráľovnou. Napriek tomu bol tento vzdialený sen zakorenený niekde hlboko v mojej predstavivosti.

Kto by od dievčaťa z farmy ako ja, narodeného presne medzi veľkou hospodárskou krízou a druhou svetovou vojnou, očakával nejaké výnimočné výsledky? Moja životná

cesta však pripomína lotosový kvet, ktorý kvitne zas a znova aj napriek zlým okolnostiam, a je stále silnejší.

Pride mi, že je jedno, kde sa narodíte alebo kto sú vaši rodičia, pretože všetci začíname s nejakou kombináciou okolností, ktorá má temnú aj svetlú stránku. Niektorí z nás si užijú viac jednej, iní druhej stránky. Som presvedčená, že medzi nami a našimi predkami je nezmazateľné spojenie, že vlastne stojíme na pleciach tých, ktorí tu boli pred nami.

Ak mám povedať jednu vec, ktorú som sa naučila, bolo by to poznanie, že keď vás postretne nejaká nepríjemnosť ako mňa, nemusí to byť nevyhnutne zlé. Náš úspech a šťastie v konečnom dôsledku závisia od toho, čo z nej vyťažíme a ako vďaka nej zmeníme seba a svoju budúcnosť.

Čím je bahno hustejšie, tým silnejší je lotosový kvet, ktorý z neho vyrastá a načahuje sa za slnkom nad hladinou. To isté platí o ľuďoch. Viem to z vlastnej skúsenosti. A viem i to, že to dokážete aj vy.

Ako sa mi to podarilo? Práve to vám chcem povedať.

Moje rodné mesto Nutbush leží pozdĺž zemolezom lemovaných ciest Haywoodskeho okresu Západného Tennessee. Haywood bola a stále je pokojná poľnohospodárska oblasť so silnými náboženskými koreňmi. Sídli tam najstaršia tennesseeska židovská synagóga z roku 1882, ako aj miesta, ktoré moja rodina navštevuje dlhé roky – baptistický kostol Spring Hill a baptistický kostol Woodlawn, oba založené oslobodeným otrokom Hardinom Smithom. Zo Smitha, ktorého potajomky vzdelávala plantážnikova žena, sa stal uznávaný kazateľ a založil kongregáciu, z ktorej sa neskôr stal baptistický kostol Woodlawn, kde môj starý otec a otec slúžili neskôr ako diakoni.

Vďaka tomu, že reverend Smith tak veľmi dbal na vzdelanie, mal náš kraj na prelome dvadsiateho storočia najvyššiu gramotnosť spomedzi černošskej populácie Tennessee. Jedna zo škôl, ktoré reverend Smith založil pre černošské deti, bola Carverova stredná škola, do ktorej som chodila aj ja. Tiež organizoval černošských muzikantov a spevákov – vytváral im príležitosti na vystupovanie – a položil základy silným hudobným tradíciám v našej oblasti, ktoré neskôr pomohli aj mne.

Narodila som sa koncom roku 1939. Na svet som bezpečne prišla v suteréne bez okien, ktorý bol v krajskej nemocnici vyhradený ako pôrodnica pre „farebné“ ženy. Rodičia mi dali meno Anna Mae – tak ma všetci poznali až do dospelosti.

Môj otec Richard Bullock bol vedúci árendátor pre beloškú rodinu Poindexterovcov. Hneď vedľa ich domu a farmy sme mali vlastný štvorizbový dom a polhektárovú záhradu plnú zeleniny.

Belošské rodiny iba zriedkavo pozývali domov černocho, ale moju staršiu sestru Alline a mňa Poindexterovci často volali na limonádu a maškrtky. Vedeli sme, že nemôžeme ísť dovnútra len vtedy, keď mali nejakú beloškú návštevu.

Rasizmus bol v tom čase bežný jav a ako mnoho južanských okresov v polovici dvadsiateho storočia, ani ten náš nebol imúnny voči násiliu. Posledné známe lynčovanie v Tennessee sa uskutočnilo len rok po mojom narodení, a to neďaleko nášho domova.

Jedným z prvých bojovníkov za občianske práva v našej oblasti bol Elbert Williams. V roku 1940 sa pokúsil zaregistrovať černošských voličov – právo voliť im bolo dlho

odopierané. Čoskoro za tento odvážny skutok zaplatil tú najvyššiu cenu. Jedného dňa ho z vlastného domu uniesol šerif so skupinou iných beloškých mužov a brutálnym spôsobom ukončili jeho život.

Williamsova vražda umlčala hnutie za občianske práva v našom kraji na dvadsať rokov.

Občas som toho šerifa vídavala – zostal vo funkcii aj napriek zločinom, ktoré napáchal. Ľudia o tom nerozprávali. O takýchto veciach sa jednoducho nehovorilo. Medzi segregovanými obyvateľmi Haywoodského okresu vládol vzácny pokoj, ktorý sa nikomu nechcelo narušiť.

Hoci rasizmus prekvital, mňa trápili naliehavejšie veci. Prvou bolo moje skoré odhalenie, že rodičia sa nemôžu vystať. Neustále sa hádali uväznení v beznádejnom boji, ktorý nemal víťaza. Ich nešťastie vrhlo na moje detstvo ťažký tieň.

Moja mama Zelma milovala moju sestru, ale pri mne to bolo iné. Vedela som, že ma nikdy nechcela. Takéto bremeno nesie malé dievčatko veľmi ťažko.

Rodičia sa niekoľkokrát pokúsili odísť z Nutbushu. Dúfali, že zmena prostredia im zabezpečí nový život. Svoje dve dcéry so sebou nezobrali. Keď som mala len tri roky, odišli pracovať na vojenskú základňu v Knoxville vzdialenom viac ako 550 kilometrov. Nemali sme telefón, takže sme počas ich neprítomnosti vôbec neboli v kontakte. Bolo by mi lepšie, keby sa presťahovali na Mesiac, pretože ten som aspoň mohla vidieť.

Aj keď mama bola pre mňa vždy emocionálne neprístupná, jej rodina bola srdečná a starostlivá. Milovala som našu zábavnú starú mamu Georgie a sesternicu Margaret, ktorá bola o tri roky staršia ako mňa. Margaret sa stala

Aký nekonečný reťazec
nešťastia
vytvárajú predsudky.

LENA HORNEOVÁ

Ak by všetci praktizovali pravidlo
„Miluj svojho bližneho“,
svet by vyzeral inak.

MARY MCLEOD BETHUNEOVÁ

mojou prvou učiteľkou, najlepšou kamarátkou, spriaznenou dušou a určitým spôsobom aj náhradou matky – keď som vstupovala do puberty, ako jediná sa so mnou rozprávala o „tých veciach“.

Po odchode rodičov Alline poslali k starej mame Georgii a mňa nechali s druhou vetvou našej rodiny, so starými rodičmi z otcovej strany, starou mamou Roxannou a starým otcom Alexom, prísnymi a vážnymi vyznávačmi Biblie. Trpela som. Vždy som bola veselá a hravá, milovala som behať po poliach, hrať sa v blate, kričať na svojich kamarátov, tancovať po dome a nechať si rozpustené vlasy, aby mi voľne povievali. V ich dome nebola povolená ani kvapka mojej prirodzenej bujarosti.

Babka Roxanna ma nútila chodiť do kostola, kam sa mi však vôbec nechcelo, pretože vnútri bolo vždy obrovské teplo. Samozrejme, že vtedy žiadna klimatizácia nebola a moju mladú myseľ udivovalo, že všetci sa vyparádili iba preto, aby si mohli sadnúť do tejto žeravej pece a počúvať niekoho kázeň. Nikdy som nerozumela, o čom sa hovorilo, pretože nikto sa neunúval vysvetliť tie slová deťom. Sedieť tam a variť sa vo vlastnom pote bolo pre mňa iba skúškou trpezlivosti.

Raz nám rodičia dovolili prísť za nimi do Knoxville. Navštevovali sme tam letničný kostol, čo bola diametrálne odlišná skúsenosť v porovnaní s naším strohým baptistickým kostolom. V tomto „vysvätenom“ kostole to vedeli poriadne roztočiť a mňa to tam bavilo oveľa viac. Do ľudí tam niekedy „vstúpil Duch Svätý“ a začali kričať, tancovať a spievať medzi lavicami. Bolo to rozhodne akčnejšie, čo bolo viac podľa môjho gusta. Hneď som sa k spievajúcim a tancujúcim pridala.

Jedného dňa som sa tak nechala uniesť tancom, až mi spadla sukňa. Niektorí dokonca odpadli a celí sa triasli. Domyslela som si, že to bolo od prílišného nadšenia. Hoci letničná cirkev vo mne nerezonovala o nič viac ako oveľa pokojnejšie baptistické bohoslužby, bolo to skutočné predstavenie. A bavilo ma to!

Doma stanovili baptistickú nedeľnú školu za povinnú. Niekedy sa mi tam páčilo, lebo som bola rada s ostatnými deťmi. Skutočné potešenie som však našla až vtedy, keď som bola dosť stará na to, aby som sa pridala k zboru. Mala som osem alebo deväť rokov – najmladšia speváčka v skupine. Ostatok tvorili tínedžeri. Už v takom mladom veku som mala najsilnejší hlas v zbere a často ma vyberali na sóla. Keďže sme nemali doma telefón, naučila som sa svojím hlasom volať na priateľov a susedov tak, aby som si nezničila hlasivky. Vďaka tomu môj hlas zosilnel a tento môj talent mi neskôr v živote prišiel vhod.

Rodičia sa do Nutbushu vrátili, keď som mala päť rokov, a vyslobodili ma zo strnulého režimu mojich príbuzných. Doma to však nebolo oveľa lepšie, pretože medzi rodičmi to vrelo.

Vždy, keď sa do seba pustili, utiekla som z domu najst' si nejaké tiché miesto, kde by som sa upokojila. Sedela som pri potoku a pozorovala, ako sa nad vodou vznášajú vážky. Občas načreli do vody, aby si utíšili smäd, a potom odleteli a zmizli tak rýchlo, ako sa zjavili.

Snívala som o tom, ako aj mne narastú krídla a odletím na krajšie miesto – do domu, kde sa nikto neháda a kde ma ľúbia takú, aká som.

Lenže zostalo to iba pri snívaní. Keď som mala jedenásť

rokov, moja mama odišla poslednýkrát a už sa nevrátila. Prestažovala sa do St. Louis. Nikdy nám neposlala jediný list. Nič. Každý deň som čakala poštu, dúfala som, že si na mňa spomenie, ale uvidela som ju až na pohrebe starej mamy Georgie o viac ako päť rokov neskôr.

Krátko po mojich trinástich narodeninách odišiel aj otec. Jeho cieľová destinácia bol Detroit.

Spočiatku sa otec snažil udržiavať kontakt a občas poslal aj nejaké peniaze, aby mojím príbuzným trochu uľahčil starostlivosť o mňa. No nikdy sa nevrátil. Bola som dieťa bez rodičov a bez skutočného domova.

Našťastie som mala sesternicu Margaret.

S Margaret sme si boli jedna pre druhú búťlavou vrbou a bezpečným miestom pre naše sny a tajomstvá. V štrnástich rokoch mi prezradila tajomstvo, s ktorým som ani vo sne nerátala: bola tehotná. Zmätlo ma to, pretože Margaret bola v živote vždy veľmi opatrná. Mala len sedemnásť a nemotala sa okolo chlapcov ako iné dievčatá, pričom jej najväčším snom bolo ísť na vysokú školu.

Zdôverila sa mi, že podľa nej dieťa a vysoká škola nejdú dokopy, a preto sa rozhodla ukončiť tehotenstvo. Nevedela však, ako na to, a preto skúšala staré domáce techniky – napríklad vypiť teplý vývar z čierneho korenia. Tieto snahy boli však márne a spôsobili jej akurát bolesti brucha a hnusnú chuť v ústach.

Koncom roka 1954, iba týždeň po tom, ako mi odhalila svoje veľké tajomstvo, Margaret tragicky zahynula pri strašnej dopravnej nehode.

Nemohla som tomu uveriť. Moja Margaret. Svetlo môjho života. Bola som zničená. Stratená. Sama.

Každý deň sa ponorte do seba
a nájdite vnútornú silu,
aby svet nesfúkol vašu sviecu.

KATHERINE DUNHANOVÁ

Každý má na niečo dar,
hoci len dar byť dobrým priateľom.

MARIAN ANDERSONOVÁ

Predtým ako Margaret zomrela, som o smrti takmer nerozmýšľala. V jedenástich rokoch som sa zúčastnila na pohrebe dedka Alexa. Keď som ho videla nehybne ležať v truhle, vyzeral, akoby len pokojne spal.

Stratu Margaret som znášala veľmi zle. Ešte nič v živote ma tak nezasiahlo.

Kolobeh života a smrti som videla v prírode – rastliny a zvieratá prichádzali a odchádzali, keď nastal ich čas. Počula som aj o úmrtiach v našej komunite, zomierali mladí aj starí, za všemožných okolností. Tentoraz to však bolo veľmi osobné.

Po Margaretinej smrti sa veľa hovorilo o Božej vôli. Bola to prirodzená reakcia našej hlboko baptistickej komunity na náhlu tragédiu, ktorá pripravila o život Margaret a niekoľko mladých ľudí vrátane mojej nevlastnej sestry Evelyn (dcéry mojej mamy z predchádzajúceho vzťahu). Keď som rozmýšľala o záhadách života a smrti, nemala som problém prijať teóriu o všadeprítomnej univerzálnej sile, ale predstava, že v nebi je bradatý biely stavec, ktorý sleduje činnosť na zemi, sa mi zdala vzdialená a jednoducho nereálna.

Vtedy som ešte nevedela opísať slovami svoju víziu Boha, pretože som nemala takú vyvinutú slovnú zásobu, ale od najútlejšieho veku, aký si pamätám, som vedela, že „božskosť“ zažívam v matke prírode. Niečo mi vravelo, že i ja mám v srdci kúsok Boha, aj keď tradičné presvedčenie mojej rodiny a spôsob, akým praktizovali náboženstvo, neboli pre mňa tie správne. Prialo som si, aby dodržiavali to, o čom kázali, aj v praxi a viedli pozitívnejšie životy.

Najmä po Margaretinej smrti som vedela, že si musím nájsť vlastný spôsob, ako ísť ďalej, vytvoriť si svoju cestu ku šťastiu.